

5.9.2017

Ohjausryhmän kokous 5.9.2017

Aika	Tiistai 5.9.2017, klo 9.00–11.30
Paikka	Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone (C222), Yliopistonkatu 1, Helsinki
Jäsenet	Eeva Klinga-Hyöty, Ammattikorkeakoulujen kirjastot Outi Maisalmi, Erikoiskirjastot Tuula Haavisto, Yleiset kirjastot (puheenjohtaja) Ari Muhonen, Yliopistokirjastot Kristiina Hormia-Poutanen, Kansalliskirjasto/kirjastoverkkopalvelut Minna Karvonen, opetus- ja kulttuuriministeriö
Kutsutut asiantuntijat	Matias Frosterus, Kansalliskirjasto Minna Olkinuora-Tauru, Kansalliskirjasto Jaana Routakangas, Kansalliskirjasto (sihteeri) Osma Suominen, Kansalliskirjasto
Poissa	Harri Ahonen, Kansalliskirjasto/tutkimuskirjasto

1. Kokouksen avaus, osallistujien toteaminen ja esityslistan hyväksyminen

Esitys

Avataan kokous, puheenjohtaja toteaa osallistujat, esityslista hyväksytään.

Päätös

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.06 ja totesi osallistujat. Esityslista hyväksyttiin.

2. Melindan tilannekatsaus

Käydään läpi hankkeen tilanne ja yleisten kirjastojen käyttöönottojen edistyminen. Esitellään Melindan e-aineistokyselyn raportti sekä jatkotoimenpiteenä käynnistetty eMelinda-kehitysohjelma.

Esitys

Minna Olkinuora-Tauru esittelee Melindan tilannekatsauksen. Tiedoksi ja keskusteluun. Liite 1: [Melindan tilannekatsaus](#)

Käsittely

Metatietovarantohankkeeseen on rekrytoitu uusia työntekijöitä erityisesti yleisten kirjastojen käyttöönottoja koskeviin tehtäviin. Tämän myötä on ollut mahdollista uusia koulutuskonseptiä ja lisätä liittyville kirjastoille tarjottavaa RDA-koulutusta. Uutta konseptiä on kokeiltu nyt liittymässä olevan Kuopion kaupunginkirjaston kanssa. Kokemukset olivat myönteisiä. Koha-Melinda-suunnittelutyö etenee, mutta melko hitaasti. Koha-Melinda-integraation toteutustyö voi alkaa vasta, kun tekniset resurssit Kohan päässä vapautuvat muista töistä. Melindaan liittymiseen on kehitetty erilaisia mukaantulon malleja, joista Koha-kirjastot todennäköisesti valitsevat kevyen mallin. Neuvotteluja liittymisestä käydään parhaillaan myös uusien Aurora-kirjastojen kanssa. Muita järjestelmiä käyttävien kirjastojen kanssa ei ole viimeaikoina keskusteltu. Melindaan

5.9.2017

mukaantuolon hinnoittelumallia on suunniteltu ja erikoiskirjastojen kiinnostusta liittyä ollaan selvittämässä.

Melinda-kirjastoille tehtiin e-aineistokysely maaliskuussa. Saatuja vastauksia on analysoitu ja tuloksista on laadittu raportti. Raportti löytyy Melinda-wikistä (<https://www.kivi.fi/x/SAMGAw>: Melindan e-aineistokartoitus). Raporttiin on koottu suunnitellut jatkotoimenpiteet: eMelinda-kehitysohjelma ja talkoot. Melindaa kehitetään jatkuvasti vastaamaan yhä paremmin kirjastojen tarpeisiin. Tavoitteena on kotimaisten e-aineistojen kokoaminen kattavasti Melindaan. Seuranta tehdään tietokannassa ja mahdollisesti on tulossa myös seurantakysely. Uusia työkaluja kehitetään e-aineistojen kuvailutyön tueksi.

Keskusteltiin e-aineistojen kuvailusta Melindaan. Todettiin, että kirjastosektorien välillä on eroja, mutta lisäksi tarpeet ja käytännöt vaihtelevat myös kirjastojen välillä. Tietämyskannat eivät tuota kaikkea saataville tai tiedoissa on puutteita. Asiakkaiden ja käytettävyyden kannalta on hankalaa, ettei nykyisellään Finnasta löydy e-aineistoja kovin kattavasti. Todettiin, että olisi saatava yhteiset linjaukset, miten Melindan ja e-aineistojen suhteen toimitaan ja kuinka asiakkaita ohjataan. Asia olisi hyvä viedä keskusteluun sektorien neuvostoihin, ehkä jo tämän syksyn aikana. Myös kansallisia kuvailuryhmiä tulisi hyödyntää ja pyytää niiltä ohjeistusta ja linjaus. Sovittiin, että otetaan aiheesta tilannekatsaus seuraavaan Tiedonhallinnan ohjausryhmän kokoukseen.

3. Siirtyminen YSA:sta YSO:on

Kansalliskirjastossa valmistellaan siirtymistä Yleisestä suomalaisesta asiasanastosta YSAsta ja sen ruotsinkielisestä vastineesta Allärsista Yleiseen suomalaiseen ontologiaan YSOon. Esitellään perusteluita siirtymälle sekä sen edellyttämiä toimenpiteitä.

Esitys

Matias Frosterus esittelee. Tiedoksi ja keskusteluun. Liite 2: [Siirtyminen Ysasta Ysoon](#)

Käsittely

YSA:sta YSO:on siirtymisen suunnittelu on aloitettu Kansalliskirjastossa. Käyttäjille on tehty kysely, jossa selvitettiin mm. suhtautumista muutokseen. Myös järjestelmätöimittäjille ja muille intressitahoille on tehty kysely. Suhtautuminen muutokseen on ollut positiivista. Pyrkimyksenä on päällekkäisen työn vähentäminen. YSO:n käyttöönotto mm. helpottaa monikielisyyttä ja linkitettävyyttä sekä lisää kehittämisen läpinäkyvyyttä. Kansalliskirjasto tarjoaa tukea siirtymään, koulutusta ja ohjeistusta on tulossa. Käytännössä konversio tarkoittaa sitä, että ysa-tunnukselliset asiasanat korvataan yso-asiasanoilla.

Keskusteltiin siitä, missä kaikkialla ja miten siirtymää olisi hyvä esitellä. Sektorineuvostot olisivat luonteva paikka, siellä olisi hyvä nostaa esille siirtymän merkitykset ja seuraukset jokapäiväisen työn kannalta. Myös konkreettisempi (projekti)suunnitelma siirtymästä, konversioista ym. olisi hyvä olla esittelyssä mukana.

4. Datan avaaminen linkitettyinä datana

Kansalliskirjasto on avaamassa Fennican bibliografiset tiedot kaikkien saataville avoimena linkitettyinä datana. Esitellään työn tavoitteita, etenemistä ja aikataulua.

Esitys

5.9.2017

Osma Suominen esittelee. Tiedoksi ja keskusteluun. Liite 3: [Datan avaaminen linkitettyinä datana](#)

Käsittely

Fennican bibliografisten tietojen avaaminen avoimeksi linkitetyksi dataksi tekee näistä tiedoista helpommin lähestyttäviä ja selailtavia, ”webbimäisempiä”. Samanlaista työtä on tehty jo Ranskassa, Espanjassa, Saksassa ja Iso-Britanniassa. Näissä maissa on avattu aineistoja vapaaseen käyttöön ja samalla huolehdittu siitä, että tiedot linkittyvät niihin tietoihin, joita maailmalla jo on avoimena. Kirjastodatan avaaminen avoimena linkitettyinä datana päästää kirjastot tietoiheen samalle kentälle muiden kanssa, eli kirjastojen tieto ei enää ole omana suljettuna saarekkeenaan. Työ on varautumista tulevaisuuteen ja osaltaan huolehtii kirjastojen merkityksellisen aseman säilymisestä.

5. Suomi.fi-esittely

Uudistuva Suomi.fi ja Palvelutietovaranto tuovat julkisen hallinnon palvelut kansalaiselle keskitetysti yhdestä paikasta. Palvelujen löydettävyyden on erittäin tärkeää ja sitä osaltaan edistämään on valjastettu Finton ontologiat mukaanlukien YSO.

Esitys

Matias Frosterus esittelee. Tiedoksi ja keskusteluun. Liite 4: [Suomi.fi-esittely](#)

Käsittely

Todettiin, että tämä esittely on hyvä esimerkki sanastojen hyödynnettävyydestä kansalaisille tarjottavien palvelujen kannalta. Palveluun on asetettu paljon toiveita. Monin osin palvelu on kyettykin vastaamaan toiveisiin, mutta haasteitakin on.

6. Muut asiat

- Tiedonhallinnan ohjausryhmän tehtäväalan ja -kuvan tarkennus.
Todettiin, että olisi hyvä vielä kerrata kirjastoverkkopalveluiden tuottamat palvelut ja niiden ohjausjärjestelmät Tiedonhallinnan ohjausryhmän tehtäväkuvan kirkastamiseksi. Käydään samalla läpi Melinda-hankkeen vuosikello. Päätettiin esitellä asia seuraavassa kokouksessa.
- Tietosuoja-asetus
Uudesta tietosuoja-asetuksesta on ollut keskustelua Suomen yliopistokirjastojen neuvoston piirissä. Todettiin, että asiaa olisi hyvä käsitellä myös Tiedonhallinnan ohjausryhmässä. Esittelijäksi voitaisiin kutsua asiaa hoitava virkamies. Päätettiin kutsua Immo Aakkula Opetus- ja kulttuuriministeriöstä (Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto) esittelemään tietosuoja-asetusta.

7. Tiedotusasiat

Tiedonhallinnan ohjausryhmän kokouksessa 10.4.2017 päätettiin perustaa työryhmä, jossa on mukana Kansalliskirjaston, Kansalliskirjaston, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen edustajat. Työryhmässä tehdään esitys hyväksi käytännöiksi opinnäytetöiden arkistoinnissa ja ohje Arkistolaitoksen opinnäytteiden arkistointia koskevien päätösten soveltamisesta. Työryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa ja valmistelee aiheesta työpajan lokakuun kirjastoverkkopäiville (24.10.2017 klo 10-12). Työryhmän ensimmäinen kokous pidettiin 16.8.2017. Työryhmän aineisto löytyy Kiwistä, sivulta <https://www.kiwi.fi/x/MYoBBQ>.

5.9.2017

Työryhmän kokoonpano:

- tietopalvelupäällikkö Sinikka Luokkanen, HAMK
- Theseus-asiantuntija Minna Marjamaa, Laurea
- kirjastonjohtaja Tommi Harju, Taideyliopiston kirjasto
- palvelupäällikkö Jukka Rantasaari, Turun yliopiston kirjasto
- ylitarkastaja Vesa-Matti Ovaska, Kansallisarkisto
- tietojärjestelmäasiantuntija Jyrki Ilva, Kansalliskirjasto
- tietojärjestelmäpäällikkö Esa-Pekka Keskitalo, Kansalliskirjasto
- tietojärjestelmäpäällikkö Lassi Lager, Kansalliskirjasto

8. Seuraava kokous

Seuraava ohjausryhmän kokous järjestetään keskiviikkona 29.11.2017, klo 13–15.30 Kansalliskirjaston tiloissa (Fabianian kokoushuone, Yliopistonkatu 1, Helsinki).

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.24.

LIITTEET

Liite 1: Melindan tilannekatsaus

https://www.kiwi.fi/download/attachments/83986724/Metatietovaranto%20tilannekatsaus%202017_09_05%20THory.pptx?version=1&modificationDate=1503990740602&api=v2

Liite 2: Siirtyminen Ysasta Ysoon

<https://www.kiwi.fi/download/attachments/83986724/YSastaYSOon-tho-2017-09-05c.pptx?version=2&modificationDate=1504520942244&api=v2>

Liite 3: Datan avaaminen linkitettyinä datana

https://www.kiwi.fi/download/attachments/83986724/THohry_%20Datan%20avaaminen%20linkitetty%C3%A4%20datana.pdf?version=1&modificationDate=1504004456965&api=v2

Liite 4: Suomi.fi-esittely

<https://www.kiwi.fi/download/attachments/83986724/KKjaSuomiFi-tho-2017-09-05.pptx?version=1&modificationDate=1503998815062&api=v2>